

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРЕНІНГ «ОРГАНІЗАЦІЯ СТАРТАПІВ»

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</u>
галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальність	<u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
освітня програма	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
вид дисципліни	<u>за вибором</u>
факультет	<u>економічний</u>

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна «26» червня 2020 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Євтушенко В.А. – к.е.н., проф. кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «20» червня 2020 року № 15

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

(підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Гарант освітньо-професійної програми

Олексій ПЕТРЯЄВ

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «23» червня 2020 року № 10

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

(підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Організація стартапів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Перший рівень вищої освіти Бакалавр

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

спеціалізації Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Організація стартапів»:

- оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з проблем управління проектами Start-up. Вивчення дисципліни дозволяє впровадити сучасні теоретичні підходи у практику розроблення та управління проектами Start-up як ключового елементу розвитку підприємництва шляхом реалізації креативних ідей.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- є теоретична та практична підготовка студентів із питань:
- відмінності проектів Start-up від звичайних проектів;
- характеристик різновидів проектів;
- складових успіхів проекту Start-up;
- запусків проектів Start-up та їх активізації;
- моделей та джерел залучення капіталу для реалізації проектів;
- проблеми та помилки проектів Start-up;
- особливості фінансування некомерційних проектів Start-up;
- оволодіння сучасними техніками бізнес-планування із застосуванням інформаційних технологій.

1.3. Кількість кредитів – 5,0

1.4. Загальна кількість годин:

150 годин денна форма навчання;

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

За вибором		
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання	
Рік підготовки		
2020-2021-й	2020-2021-й	
Семестр		
6-й	6-й	
Лекції		
30 годин	заочна	дистанційна
	6	6
Практичні заняття		
30 годин	2	
Самостійна робота, у тому числі		
90 години	136	

1.6. Заплановані результати навчання:

Знати:

- основні теоретичні, методичні та організаційні основи проєктів Start-up;
- методи управління проєктами;
- методи вибору й обґрунтування джерел фінансування проєктів; класифікацію проєктів Start-up;
- характеристики сервісів управління проєктами Start-up;
- сучасні техніки бізнес-планування;
- інструменти пошуку інвесторів проєктів Start-up;
- моделі фінансування проєктів Start-up.

Вміти:

- визначати реальні потреби споживачів;
- формувати унікальну товарну пропозицію;
- формулювати сутність проєкту Start-up;
- визначати необхідні ресурси та витрати для реалізації проєкту;
- користуватися пакетами прикладних програм для планування та контролю проєктів Start-up;
- обґрунтовувати вибір моделі фінансування проєктів Start-up;
- здійснювати PR-супровід проєктів Start-up;
- визначати формат представлення проєкту Start-up;
- визначати помилки розроблення та реалізації проєктів Start-up;
- застосовувати інструментарій управління проєктами Start-up;
- визначати ефективність реалізації проєкту Start-up.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1: Теоретичні засади управління проєктами стартап

Тема 1. «Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання»

Підприємництво: визначення, види, функції. Еволюція підприємництва. Визначення підприємництва. Види підприємництва. Функції підприємництва. Правове регулювання підприємницької діяльності. Правове регулювання підприємницької діяльності. Передумови здійснення підприємницької діяльності. Державне регулювання підприємницької діяльності. Законодавчі акти, що регулюють підприємницьку діяльність. Суб'єкти підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Організаційні форми підприємницької діяльності. Форма підприємництва. Одноосібне володіння. Товариство як форма організації підприємництва. Організаційні форми підприємництва за видами власності. Венчурне підприємництво. Принципи підприємництва. Оподаткування підприємницької діяльності.

Тема 2. «Теоретичні підходи до визначення проєктів start-up»

Інновації як основа створення стартапів. Види інновацій: стабілізуючі та радикальні інновації. Сфера впливу інновацій. Визначення Start-up. Дефініція Start-up. Еволюція стартапів. Види стартапів та їх характеристики. Причини створення стартапів. Класифікаційні ознаки стартапів. Характеристика найбільш відомих стартапів. Ресурси та партнери проєктів Start-up. Основні ресурси стартапів. Стейкхолдери та їх характеристики.

Тема 3. «Життєвий цикл start-up проєктів»

Характеристика життєвого циклу проєктів стартап. Життєвий цикл стартапу. Формування альфа (alpha) версії продукту або послуги проєкту, створення закритої бета-версії (private beta) продукту або послуги, інсайт, запуск проєкту у виробництво або рання Start-up-стадія «launch or early startup stage», Start-up-стадія «startup stage», – робота з першими клієнтами або пізня Start-up-стадія «first clients, or late startup stage», пост-Start-up-стадія або стадія зростання «growth stage», – стадія виходу «exit stage». Делегування повноважень. Акселератор як чинник прискореного розвитку стартапів. Бізнес-акселератор. Особливості акселераторів. Характеристики акселераторів при університетах.

Тема 4. «Моделі реалізації start-up проєктів»

Загальні характеристики моделей. Поняття бізнес-моделі. Цінність бізнес-моделі. Функції бізнес-моделі. Процес побудови бізнес-моделі. Типи бізнес-моделей. Структура моделі

Д.Дебелака. Види бізнес-моделей проєктів Start-up. Моделі Майкла Раппи. Модель Бланка-Дорфа, Модель бережливого Start-up (lean startup), Модель Олександра Остервальдера, Модель Джонсона, Модель Джонсона, Модель Л. Швайцера. Маркетингові комунікації проєктів стартап. Особливості стартап маркетингу. Підприємства-оператори преакселератори. Ініціація проєкту. Визначення пре акселератора. Цільова група пре акселератора. Ціннісна пропозиція. Клієнтські сегменти програми пре акселерації. Бізнес-модель підприємства оператора-преакселератора.

Тема 5. «Команда проєкту стартап»

Формування команди проєкту. Визначення команди проєкту. Підходи до формування команди. Підхід заснований на цілях. Міжособистісний підхід. Рольовий підхід. Проблемно-орієнтований підхід. Принципи командної роботи. Етапи формування команди. Типи колективів. Характерні ознаки ефективної команди. Гравці команди. Розподіл ролей в команді. Підхід до розподілу ролей за М. Белбіном. Модель управлінських ролей Т. Ю.Базарова.

Розділ 2: Управління вартістю та ризиками проєктів start-up

Тема 6. «Оцінювання вартості стартапа»

Метод Беркуса. Метод підсумовування факторів ризику (RFS). Метод оцінки показників. Метод порівняльних транзакцій. Метод балансової вартості. Метод ліквідаційної вартості. Метод дисконтованих грошових потоків. Перший Чиказький метод. Метод венчурного капіталу

Тема 7. «Моделі фінансування стартапів»

Венчурне фінансування стартапів. Венчурний капітал. Ринок венчурного капіталу та його характеристики. Бізнес-яголи. Венчурний процес і його учасники. Принципи венчурного фінансування. Бутстрепінг як джерело фінансування стартапів. Визначення бутстрепінгу. Стратегія бутстрепінгу.. Визначення краудфандингу. Краудфандингові платформи. Моделі збору грошей на краудфандингових платформах. Реалізація проєкту краудфандингу. Ризики та переваги краудфандингу. Інвестиційні платформи та їх роль у пошуку інвесторів. Визначення інвестиційних платформ. Можливості інвестиційних платформ для інвесторів. Відомі інвестиційні платформи.

Тема 8. «Фандрайзинг як джерело фінансування соціальних стартапів»

Сутність, принципи та основні поняття фандрайзингу. Визначення фандрайзингу. Об'єкти фандрайзингу. Класифікація донорів: фонди, державні донори, напівприватні донори, приватні донори. Відмінності фандрайзингу та краудфандингу. Завдання та принципи фандрайзингу. Декларація етичних принципів фандрайзингу. Процес фандрайзингу. Послідовність реалізації фандрайзингу. Цикл фандрайзингу. Характеристика етапів фандрайзингу. Інструменти фандрайзингу. Самофінансування та отримання фінансової підтримки.

Тема 9. «Ризики проєктів Start-up»

Основні елементи стартапів, за визначенням стартапу, є наступні: ідея, продукт, інвестиції, ринок, команда. При управлінні стартапом кожний із елементів може бути носієм ризику. Ризики, що виникають на різних етапах ЖЦ стартапу. Ризики експлуатаційної стадії. Ризики інвесторів. Особливості ідентифікації та мінімізації ризиків інвесторів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	Денна форма					Заочна форма		
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1: Теоретичні засади управління проєктами стартап								
Тема 1. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання	13	2	2	9	14	-	-	14
Тема 2. Теоретичні підходи до визначення проєктів start-up	13	2	2	9	16	2	-	14
Тема 3. Життєвий цикл start-up проєктів	13	2	2	9	16	2	-	14
Тема 4. Моделі реалізації start-up проєктів	14	4	4	9	16	2	-	14

Тема 5. Команда проєкту стартап	14	4	4	9	14			14
Разом за розділом 1	81	16	16	45	76	6	-	70
Розділ 2: Розділ 2: Управління вартістю та ризиками проєктів start-up								
Тема 6. Оцінювання вартості стартапа	13	2	2	9	20	2	-	18
Тема 7. Моделі фінансування стартапів	13	3	3	9	19	2	1	16
Тема 8. Фандрайзинг як джерело фінансування соціальних стартапів	13	3	3	9	19	2	1	16
Тема 10. Ризики проєктів Start-up	15	3	3	9	16			16
Разом за розділом 2	69	14	14	45	74	6	2	66
Усього годин	150	30	30	90	150	12	2	136

4. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Характеристики підприємців та підприємницької діяльності. Основні риси підприємців.	2
2.	Характерні ознаки Start-up. Стартапи, що масштабуються. Стартапи на продаж.	2
3.	Характеристика стадій життєвого циклу стартапів. – початкова стадія Start-up «pre-seed», посівна стадія «seed stage», моделювання «prototype» або формування працюючого прототипу і тестування майбутнього Start-up	2
4.	Складові бізнес-моделі. Особливості маркетингової діяльності при розробленні і реалізації проєктів start-up.	2
5.	Формування команди проєкту як управлінський процес.	2
6.	Методи оцінювання вартості стартапів.	2
7.	Організаційні структури венчурного фінансування. Краудфандинг як джерело спільного інвестування. Причини розвитку альтернативного кредитування.	4
8.	Джерела надходження коштів при фандрайзингу: благодійні сервітути, мережа Інтернет, вуличні збори, гроші з бюджету, ендавмент, заявки на грант, інші інструменти, листи до благодійників, особисті зустрічі, партнерські проєкти, банківські розрахунки, публічні збори, разові акції, реклама, розпродаж сувенірів, розсилка листів подяки, членські внески.	4
9.	Ризики передінвестиційної стадії життєвого циклу стартапів. Ризики інвестиційної стадії стартапів та методи їх мінімізації.	4
Разом годин за семестр:		30

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	20
2.	Підготовка до практичних занять	20
3.	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	20

	Індивідуальна робота у формі виконання теоретично-аналітичних досліджень у вигляді доповіді та презентації й захист шляхом публічної доповіді на практичному занятті з подальшим обговоренням проблемних питань.	10
4	Інші види самостійної роботи <ul style="list-style-type: none"> • Індивідуальне науково-дослідне завдання 	20
Разом годин за семестр		90

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – є обов’язковою частиною самостійної роботи студента і полягає в проведенні науково-дослідної роботи за обраним напрямком.

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це самостійна наукова робота студента, метою написання якої є поглиблення та узагальнення знань, їх застосування до комплексного вирішення конкретної професійної задачі, формування уміння самостійно працювати навчальною та науковою літературою, обробляти статистичні дані, користуватися комп’ютерною технікою.

Студенти обирають напрям економічного, методологічного, управлінського та бізнес-дослідження організацій українських або міжнародних старт-ап-ів за власним бажанням, але за погодженням із викладачем.

7. Методи навчання

- вхідний контроль
- опитування
- лекції
- відеоконференції
- практичні заняття
- ситуаційні завдання
- розрахунково-аналітичні завдання
- інфографіки
- дискусії
- обговорення кейсів
- тестування
- індивідуальне науково-дослідне завдання
- підготовка презентацій
- групові та індивідуальні консультації
- текстові повідомлення
- самостійна робота студентів
- залік

8. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів в процесі практичних занять;
2. Оцінювання виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ);
3. Проведення проміжного контролю;
4. Проведення підсумкового заліку.

Загальна оцінка за дисципліною складається та виставляється за виконання практичних завдань, самостійної роботи, індивідуального завдання, контрольних робіт та підсумкового заліку.

Контроль активності на практичних заняттях:

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

1. розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2. ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

3. уміння поєднувати теорію з практикою при розв'язанні задач, проведення статистичного аналізу при виконанні завдань, віднесених до самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

4. логіка, структура, стиль, викладання матеріалу в письмових роботах і при виступі в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) виконується самостійно при консультуванні викладачем на протязі вивчення дисципліни у відповідності до графіку навчального процесу. ІНДЗ виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та придбання практичних навичок їх застосування при вирішенні проблем формування зовнішніх відносин підприємств.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) припускає наявність наступних елементів наукового дослідження:

- практичну значущість, що полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики. Причому реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем держави, регіону, галузі, підприємства, на основі даних за низку років, і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику;
- комплексний системний підхід до розкриття теми роботи, який полягає в тому, що предмет дослідження розглядається під різними точками зору – з позиції теоретичної бази і практичних напрацювань, умов його реалізації, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення, тобто – в тісному взаємозв'язанні та єдиній логіці викладу;
- застосування сучасної методології, яка полягає в тому, що при виконанні аналізу та обґрунтуванні шляхів удосконалення окремих аспектів предмету й об'єкту дослідження, студент повинен використовувати відомості про новітні досягнення досліджень, застосовувати різноманітні підходи й критерії визначення та обґрунтування вибору системи й окремих аспектів грошової системи.

В процесі виконання ІНДЗ, разом з теоретичними знаннями та практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи й уміння творчо мислити, навчитися вирішувати науково-прикладні актуальні завдання.

Проміжний контроль

Проміжний контроль знань передбачає виявлення рівня опанування матеріалу лекційного матеріалу та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді:

- теоретичні питання
- розрахункові завдання (ситуаційні завдання).

Проведення підсумкового заліку

Підсумковий залік здійснюється та оцінюється за двома складовими: лекційний (теоретичний) матеріал та практичне завдання (розрахунково-аналітичне завдання або ситуаційне завдання). Підсумковий залік проводиться у письмовій формі, після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та виконані контрольні роботи. Студент вважається допущеним до заліку на підставі:

Для денної форми навчання – наявності всіх виконаних практичних завдань, написання двох проміжних контролів, виконане Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) та проводиться у вигляді:

- Тестові завдання;
 - Теоретичне запитання
- Розрахунково-аналітичне завдання (ситуаційні завдання).

Форми проведення поточного та підсумкового контролю

Форма навчання	Форма контролю				
	Підсумковий контроль	Тести	Практична ситуація	Доповідь	Контрольна робота
Денна	залік	+	+	+	+

Критерії оцінки знань:

Залік проводиться в письмовій формі; регламент – 2 академічних години.
60 % - атестації результатів роботи студента в навчальному періоді;
40 % - результати іспиту.

Залікова робота складається з:

- Тестові завдання;
- Три теоретичних запитання
- Розрахунково-аналітичне завдання

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота														Разом	Залік	Сума	
Розділ 1						Розділ 2					Контрольна робота, передбачена навчальним планом		Індивідуальне науково-дослідне завдання				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	К1	К2	ІНДЗ 1	ІНДЗ 2	60	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5	5	8,5	8,5			
Разом за розділ 1: 18						Разом за розділ 2: 15					Разом: 10		Разом: 20				

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Бланк С. Стартап: Настольная книга основателя. Пер. с англ. Москва, Альпина Паблишер, 2013. 616 с.
2. Донець Л. І., Романенко Н. Г. Основи підприємництва. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 320 с.
3. Егоров В.Ф. Организация торговли. Учеб.для студ. Вузов. СПб.: Питер, 2004. 352 с.
4. Покропивний С. Ф., Колот В. М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 1998. 352 с.
5. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. Навч. посіб. 2-е вид., з доопрац. та допов. К.: Алерта, 2015. 272 с.

Додаткова література

1. Бланк И.А. Торговый менеджмент. Київ, Укр. фин. ин-т менедж. и бизнеса, 1997. 406 с.
2. Торговое дело: экономика, маркетинг, организация Рос. экон. акад. им. Г. В. Плеханова. Изд. 2-е, перераб и доп. М.: ИНФРА-М, 2002. 560 с.
3. Голошубова Н. О. Организация і технологія торгівлі спожитковими товарами. Навч. Посіб. Київ, Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. 272 с.
4. Гранаткина Н. В. Товароведение и организация торговли продовольственными товарами. Учеб. пособие для нач. проф. Образования. 3-е изд., испр. и доп. Москва, Академия, 2009.

240 с.

5. *Голошубова Н. О.* Збірник ситуаційних задач і тестів з проблем організації торгівлі. К.: КНТЕУ, 2000. 185 с.
6. *Рамазанов И. А.* Мерчендайзинг в торговом бизнесе: учеб. Пособие. М.: Деловая литература, 2002. 112 с.
7. *Балабан П. Ю., Тягунова Н. М., Місюкевич В. І., Михайлюкова Н. І.* Торговельна логістика. Київ, Центр учбової літератури, 2014. 148 с
8. *Гончар Л. А.* Торговельне підприємництво: конспект лекцій. Дніпропетровськ, ДУ ім. Альфреда Нобеля, 2012. 145 с.
9. *Перебийніс В .І.* Транспортний менеджмент і транспортний маркетинг виробничо-комерційної діяльності. Монографія. Полтава, РВВ ПУСКУ, 2009. 201 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Джонатан Лонг. Бутстрэппинг: 10 принципів стартапа без зовнішнього фінансування. URL: <https://mybiz.ru/articles/butstrepping-10-principov-startapa-bez- vneshnego-finansirovaniya/>
2. Чеславский О. Основные бизнес-модели монетизации Start-upa. NewsOne URL: <http://newsone.ws/technology/osnovnye- biznes-modeli-monetizatsii-startapa>